Litteratur

Ahlén, I. & Tjernberg, M. 1992. ARTFAKTA. Sveriges hotade och sällsynta ryggradsdjur 1992. Databanken för hotade arter.

Andersson, H., Coulianos, C.-C., Ehnström, B., Hammarstedt, O., Imby, L., Janzon, L.-Å., Lindelöw, Å. & Waldén, H. W. 1987. Hotade evertebrater i Sverige. - Entomologisk Tidskrift 108:65-75.

Databanken för hotade arter och Naturvårdsverket. 1991. Hotade växter i Sverige 1990. Kärlväxter, mossor, lavar och svampar — förteckning och länsvis förekomst. Svensk Botanisk Tidskrift-redaktionen, Lund.

Ehnström, B., Gärdenfors, U. & Lindelöw, Å. 1993. Rödlistade evertebrater i Sverige 1993. Databanken för hotade arter.

Summary

The organisation of the Swedish Threatened Species Unit is described. It is a governmental unit responsible for elaborating red lists as well as collecting and storing information about these species. The unit is working with two parallel databases: one registering observations and localities and another filing all relevant information on biology, taxonomy, distribution, threat, status in neighbouring countries, etc. People in possession of insect collections are inquired to report their observations. This can be done either by direct computerisation or by filling in specially designed report forms.

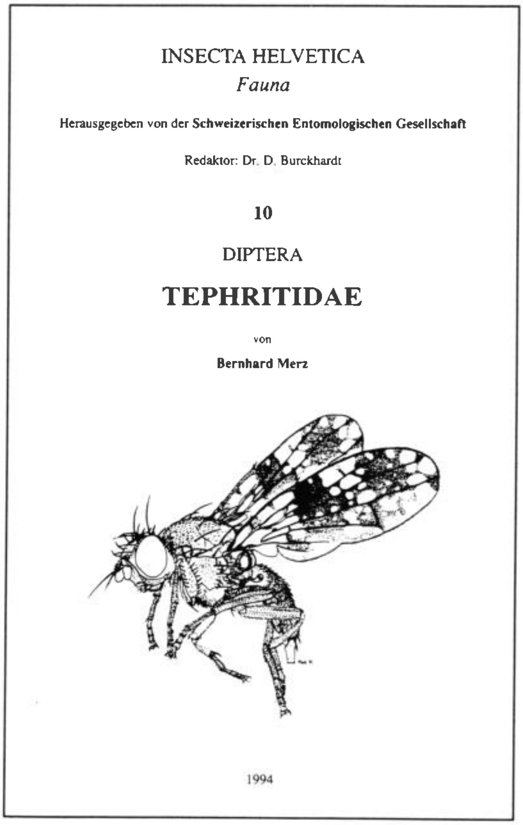
Nytt om borr- och lusflugor från Schweiz

Merz, B. 1994. *Diptera Tephritidae.* Insecta Helvetica 10. Gèneve. 198 sid. Beställes från: Schweizerische Entomologische Gesellschaft, Insecta Helvetica, CSCF, Musée d'Histoire naturelle, Terreaux 14, CH-2000 Neuchâtel. Pris: CHF 30.–.

Büttiker, W. 1994. *Die Lausfliegen der Schweiz (Diptera, Hippoboscidae) mit Bestimmungsschlüssel. Les Hippoboscides de Suisse (Diptera, Hippoboscidae) avec clé de détermination.* Documenta Faunistica Helvetiae 15, Nechatel. 117 sid. ISBN 2-88414-003-4. Pris CHF 25.–.

Det har i år i två skilda schweiziska serier utkommit bestämningsfaunor över flugfamiljer, Bernhard Merz' bearbetning av borrflugorna (Tephritidae) och Willi Büttikers av lusflugorna (Hippoboscidae).

Borrflugorna är en av de mer framträdande flugfamiljerna. Enligt Merz kan den reella världsfaunan skattas till mellan 7000 och 10000 arter. Från Schweiz uppger han 115 arter. För att bestämma svenska borrflugor har vi till nyligen varit hänvisade till Hendels gamla men för sin tid, 1927, goda bearbetning i "Lindner". Många även mycket allmänna arter har länge berett svårigheter. Från England har vi nyligen, av Ian White 1989, begåvats med en borrflugefauna i Handbooks for the Identification of British Insects. Både Merz och White har jag haft stor nytta av för min genomgång av svensk fauna. Merz' version har fördelen att på såväl släkt- som artnivå vara längre kommen i systematiken och har samtidigt det försteget vad gäller bestämning av också svenska borrflugor att artomfånget utöver Schweiz' fauna vidgats med ett trettiotal arter för att ge fullständighet för bland annat också de nordiska länderna. Huruvida detta med pålitlighet fullt ut gäller har jag inte kunnat bedöma. Merz ger tyvärr inte i något sammanhang några artnamnssynonymer, varför man inte kan se om t.ex.

Tephritis rydeni är bortsynonymiserad eller bara förbisedd.

Ett intressant inslag bland de många goda illustrationerna hos både Merz och White är alla vingdetaljbilder över ofta bara enskilda ribbverksceller. Förutom att de är mindre skrymmande ger de mycket pregnantare bild av borrflugevingarnas karakteristika än de traditionella helfigurerna gör. Det har annars inte alltid varit lätt att uppfatta det artspecifika i det ändlösa spelet av individuella tillfälligheter i dessa pigmenteringsmönster. Som appendix lämnar också Merz bland annat en mycket värdefull, kritisk och upplysande värdväxtförteckning.

Büttikers hippoboscidfauna behandlar en åtskilligt mindre familj med bara drygt 200 arter kända i hela världen och 20 konstaterade i Schweiz. I Sverige syns 14 arter vara uppgivna och ytterligare ett par tre arter kan vara tänkbara hos oss. Märk dock att det för vissa flyttfågelanknutna arter kan vara tveksamheter om hur hemhörigheten i en nationell fauna skall bedömas. Bestämningstabeller för svenska arter har presenterats av Hugo Andersson 1985 i denna tidskrift (ET 106: 15–26). Även här finns dessutom en motsvarighet i Handbooks (Hutson 1984). Büttikers fauna är ändå ur bestämningssynpunkt intressant för oss, särskilt med tanke på möjliga nytillskott, i och med att den täcker något fler arter.

Den är resultat av ett halvsekellångt arbete med särskilt fågel- men även däggdjursparasiter. Förekomst- och värduppgifter grundar sig på en genomgång av 6 532 exemplar av lusflugor. För den förhållandevis fylliga faunistiska och ekologiska informationen svarar Büttiker själv. Bestämningstabellerna är utarbetade av Jean-Paul Haenni. Boken innehåller fullständig parallelltext på tyska och franska.

Merz' bok är det andra flugbidraget i Insecta Helvetica, en serie som började utges 1959 och där detta alltså bara är det tionde bidraget. Med den utgivningstakten kommer flugorna inte på tusen år att bli färdigbehandlade, dvs. aldrig någonsin. I princip rådet närmast planlöshet i alla nationella faunaserier, även i betydligt större länder än Schweiz. Därtill kommer att det i långt mer än slumpmässig frekvens sker dubbleringar mellan skilda länders serier. Samma "lätta" grupper, där artmängderna inte överväldigar och där kunskapen känns betryggande, lockar till behandling på flera håll. I övrigt är det mycket slumpens skördar, vilka intresseinriktningar som råkat komma till utveckling bland den lokalt tillgängliga expertisen och dessa tillfälligheter avgör i stort utgivningen.

Situationen hjälps lyckligtvis upp av alla de bredare och fylligare bestämningsverk och serier, som frambragts i det forna Sovjet och andra östStater med deras centraldirigerande kommandosystem som en förutsättning. Som entomolog kunde man därmed, utan politiska biavsikter och trots de för oss obekväma språken, beklaga att det troligen fortsättningsvis blir tunnsått med bestämningsverk på ryska, polska och andra slaviska språk. Men låt oss hoppas att vi ändå också från östeuropeiska länder kommer att få se sådana trevliga, individualistiska och nyskapande insektsfaunaprodukter som dessa båda schweiziska faunor.

Lars Hedström